

Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023-2027 pro Českou republiku

Vyhodnocení koncepce podle zákona č.100/2001 Sb.,
o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění

1

Legislativní rámec posouzení

- **Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí (ve znění pozdějších předpisů)**
  - Upravuje procesní postup posouzení
  - Stanovuje povinnosti předkladatele
  - Určuje náležitosti vyhodnocení
- **Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**
  - Povinnost hodnocení dopadů na lokality soustavy Natura 2000

2

Proces posouzení vlivů koncepce na životní prostředí (SEA)

- Příprava SEA probíhala souběžně s přípravou Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SP SZP) od září 2019
- Formální proces posuzování vlivů SP SZP na životní prostředí zahájen předložením Oznámení koncepce příslušnému úřadu dne 23. 1. 2020
- Zjišťovací řízení vedené Odborem posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence Ministerstva životního prostředí (MŽP) bylo ukončeno vydáním závěru zjišťovacího řízení 11. 3. 2020
- Posuzovatel SEA vznášel připomínky k pracovním verzím SP a podílel se na veřejných konzultacích vedených MZe
- Dokumentace SEA k návrhu SP SZP aktuálnímu v říjnu 2021 předložena v prosinci 2021, následně vrácena MŽP k dopracování
- Aktualizace vyhodnocení v průběhu první poloviny roku 2022

3

Proces posouzení vlivů koncepce na životní prostředí (SEA)

- Aktualizované dokumentace vyhodnocení vlivů na životní prostředí k aktualizovanému návrhu SP SZP předložena MŽP v červenci 2022
- Zveřejnění návrhu koncepce včetně dokumentace SEA 26.7. 2022
- Veřejné projednání 25. 8. 2022
- Termín pro zasílání vyjádření (připomínek) 30. 8. 2022
- Vydání závěrečného stanoviska MŽP

4

Klíčové aspekty SP SZP z hlediska SEA

- Hlavní komponenty SP jejichž implementace bude spojena s vlivy na životní prostředí
  - Podmínky Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES)
  - Intervence pro čerpání podpory z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF)
  - Intervence pro čerpání podpory z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)
- V SP nejsou formulovány žádné konkrétní investiční projekty a SP SZP neobsahuje žádné návrhy konkrétních projektů ve formě záměrů s definovaným územním průmětem.
- Vymezení oblastí podpory mezi SP SZP a Operačním programem Životní prostředí (OP ŽP), respektive SP SZP a Operačním programem Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK).

Např.:

- SP SZP podporuje využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) pouze okrajově
- SP SZP podporuje ochranu stávajících krajinných prvků, nikoliv tvorbu nových

Přístup SEA

- Posouzení vazeb mezi SP SZP a cíli ochrany životního prostředí a zdraví stanovenými v relevantních koncepčních dokumentech
- Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí
  - Klima (emise skleníkových plynů a adaptace na změnu klimatu)
  - Ovzduší
  - Veřejné zdraví
  - Půda a horninové prostředí
  - Voda
  - Příroda a krajina, biodiverzita, lesy
  - Odpady
  - Kulturní dědictví

Přístup SEA

- Identifikace rizik negativních vlivů navrhovaných intervencí na ŽP (dílní vlivy nebo vlivy na hlavní trendy či relevantní problémy)
- Hodnocení potenciálních střetů s ochranou systému Natura 2000 (stanoveno zjišťovacím řízením MŽP)
  - Forma hodnotících tabulek (pomocí grafických symbolů) + shrnující komentáře
- Návrhy na úpravy SP SZP (např. úpravy podmínek podpory jednotlivých intervencí)
- Návrh indikátorů pro monitoring vlivů SP SZP na životní prostředí
- Návrh podmínek souhlasného stanoviska SEA

7

Půda a horninové prostředí

Východiska:

- Obecný problém úbytku zemědělské půdy ve prospěch zastavěných a ostatních ploch je ve vztahu k posuzované koncepci spíše okrajový, hlavní pozornost věnována vlivům na kvalitu půdy a horninového prostředí
- Způsob hospodaření zcela zásadně ovlivňuje stav zemědělské i lesní půdy
- Degradace půd spojená s intenzivním zemědělstvím a nevhodnými zemědělskými postupy je závažným problémem současnosti a je dále urychlována klimatickou změnou
- SP SZP představuje nástroj, kterým je možné stávající problémy ovlivnit, zásadní jsou při tom opatření a podmínky hospodaření, které budou uplatňovány plošně (DZES, PPH, podmínky celofaremní ekoplátby)

8

Půda a horninové prostředí

Hlavní závěry:

- pozitivní posun oproti minulému období, ale také patrná snaha o zachování stávajících postupů
  - zpřísnění podmínek hospodaření s přihlédnutím k zavedení podmínek celofaremní ekoplatby, u kterých se předpokládá plošné uplatňování (ale spíše dílčí změny a optimalizace)
  - předpokládaný větší rozsah intervencí zaměřených na omezení degradace a zachování nebo zajištění příznivého stavu půdy a zlepšení půdních vlastností (očekávána dobrá účinnost, ale pouze omezený plošný rozsah)
  - podpora investic zaměřených na zavádění technologií, které přispívají k ochraně a zlepšení kvality zemědělské půdy
- Celkově očekávány pozitivní změny jako je zmírnění eroze a dalších projevů degradace zemědělské půdy a alespoň lokální zlepšení stavu zemědělské krajiny, pokud dojde k naplnění předpokladu plošného využití celofaremní ekoplatby a intervence zaměřené na podporu investic a inovací budou optimálně využity pro vývoj a zavádění technologií šetrných vůči půdě.

Povrchové a podzemní vody

Východiska:

- Způsob hospodaření na zemědělské i lesní půdě významně ovlivňuje kvantitativní i kvalitativní charakteristiky povrchových i podzemních vod
- Kvalita povrchových i podzemních vod, včetně vod určených lidské spotřebě, je často nevyhovující, přičemž postupně narůstá význam plošných zdrojů znečištění, mezi kterými zemědělství patří k těm nejvýznamnějším
- ČR se stále více potýká s hydrologickými extrémy, zastavěná a zemědělsky intenzivně využívaná krajina má nízkou schopnost zadržovat vodu, snížená infiltrační a retenční schopnost se silně projevuje u zemědělské půdy trpící degradací
- SZP má potenciál tyto problémy ovlivnit
  - základními podmínkami hospodaření (DZES, PPH), podmínkami celofaremní ekoplatby (plošný dopad)
  - intervencemi zaměřenými na ochranu povrchových a podzemních vod

Povrchové a podzemní vody

Hlavní závěry:

- pozitivní posun oproti minulému období
  - zpřísnění podmínek hospodaření s přihlédnutím k zavedení podmínek celofaremní ekoplatby, u kterých se předpokládá plošné uplatňování (ale spíše dílčí změny a optimalizace)
  - předpokládaný větší rozsah intervencí směřujících k omezení množství aplikovaných agrochemikálií nebo ke zlepšení stavu zemědělské krajiny (AEKO, ekologického zemědělství, pozemkové úpravy aj.)
  - povinné stanovisko MŽP u potenciálně rizikových investičních intervencí
  - u řady podmínek a intervencí nepřímé pozitivní vlivy působící prostřednictvím vlivů na půdu
- chybí řešení některých problémů spojených se zemědělstvím, např. podpora obnovy přirozených vodních prvků v zemědělské krajině mimo PÚ nebo řešení nevhodného odvodnění zemědělské půdy
- změny nejsou dostatečné pro účinnou ochranu vod a řešení problémů spojených se současným intenzivním zemědělstvím jako je znečištění, nevyhovující stav vodních útvarů či snížená retenční schopnost krajiny

Půda a horninové prostředí, povrchová a podzemní voda

Návrh opatření k eliminaci negativních a posílení pozitivních vlivů:

- pro DZES 1 rozšíření zákazu rozorání TTP o další typy environmentálně citlivých ploch (pozemky nacházející se v OPVZ, v infiltračních oblastech, do 25 metrů od VÚ, pozemky s dráhou soustředěného odtoku)
- pro DZES 4 rozšíření ochranných pásů nehnosené půdy bez použití pesticidů podél vodních toků v rámci DZES, optimálně na 6 m od hranice DPB, která leží do 6 m od břehové čáry (na tento požadavek přímo navazuje podmínka celofaremní ekoplatby pro kulturu R - stejně široký pás bez produkce a se zapojeným vegetačním pokryvem)
- podmínky pro investiční intervence (podpora technologií šetrných vůči ŽP, projektů nezhoršujících odtokové poměry, projektů bez negativních vlivů na vodní režim)
- podmínky pro používání POR v rámci některých intervencí (Investice do obnovy kalamitních ploch, Přeměna porostů náhradních dřevin)
- pozemkové úpravy v souladu s platnými plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik

Příroda, biodiverzita, lesy, krajina

Východiska:

- Zemědělství a lesnictví jsou jedny z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících současný stav
- Negativní vliv zejména velkoplošného intenzivního hospodaření
- Pozitivní vliv extenzivního hospodaření (zejména louky, pastviny, krajinnotvorné sady apod.)
- SZP má potenciál řadu problémů ovlivnit
  - podporou hospodaření jako takovou
  - základními podmínkami hospodaření (DZES, PPH)
  - podmínkami jednotlivých intervencí
  - intervencemi zaměřenými na ochranu přírody a krajiny

13

Příroda, biodiverzita, lesy, krajina

Hlavní závěry:

- pozitivní posun oproti minulému období
  - stanovení minimálního podílu neprodučních ploch vyšší hodnoty
  - předpokládaný větší rozsah AEKO a ekologického zemědělství
  - vhodnější nastavení AEKO
  - povinné stanovisko MŽP u potenciálně rizikových investičních intervencí
- změny nejsou dostatečné pro zastavení negativních trendů úbytku biodiverzity na zemědělské půdě, poklesu stavu opylovačů, degradace a úbytku přírodních biotopů na zemědělské půdě, ohrožení vodních ekosystémů ani významnější zvýšení ekologické stability krajiny
  - nedostatečný podíl neprodučních ploch, není povinný minimální podíl krajinných prvků
  - vysoká intenzita a jednotvárnost hospodaření na většině TTP

14

Příroda, biodiverzita, lesy, krajina

Návrh opatření k eliminaci negativních a posílení pozitivních vlivů:

- navýšení podílu neprodučních ploch vyšší kvality v posledním roce období na min. 5% s ohledem na stanovenou cílovou hodnotu 10% v r. 2030; navýšení o 1% (1 p.b.) oproti DZEZ v intervenci Celofaremní ekoplatba
- ponechávání neposečených ploch u kultur T od 10 ha (resp. 8 ha v posledních 2 letech) u intervence Celofaremní ekoplatba, od 8 ha (5 ha v posledních 2 letech) u intervence AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů
- podmínky pro investiční intervence (eliminace či minimalizace negativních vlivů na ZCHÚ, ZCHD, biodiverzitu a další přírodní hodnoty)
- metodická doporučení směřující k větší ochraně ptáků a hmyzu

Natura 2000 (hodnocení §45i)

- převážně obecný charakter koncepce neumožňuje (až na výjimky) identifikaci konkrétních ovlivněných předmětů ochrany v konkrétních lokalitách

Závěr:

- koncepce nemá významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Návrh opatření

- nepoškozování předmětů ochrany vázaných na rašeliniště a mokřady (DZES 2)
- rozšíření povinnosti ponechávat neposečené plochy
- investice v lesních porostech: soulad s plánem péče a SDO
- ochrana chřástala polního (zapravení biopásů do 30. dubna)
- ochrana tetřevovitých (viditelnost oplocenek, podmínky pro přeměnu porostů náhradních dřevin)

Závěry SEA

- Koncepce jako celek bude mít převážně mírný pozitivní vliv, neboť dojde oproti stávajícímu nastavení SZP ke zlepšení ve většině parametrů a podmínek podpory směrem k většímu zohlednění zájmů životního prostředí a veřejného zdraví. Koncepce je v tomto smyslu akceptovatelná. Konstatovaný pozitivní vliv však nebude natolik významný, aby bez dalšího zajistil řešení hlavních relevantních problémů a existujících negativních trendů životního prostředí souvisejících se zemědělstvím.
- Návrh závěrečného stanoviska:
  - **Souhlasné stanovisko s podmínkami**

17

Další postup

- Do 5 dnů od veřejného projednání
  - Zaslání zápisu na MŽP
  - Možnost zaslání připomínek na MŽP
- Závěrečné stanovisko MŽP (do 20 dnů) na základě
  - Vyhodnocení SEA
  - Připomínek veřejnosti
  - Stanovisek dotčených orgánů
- Schvalování SP SZP
  - Vyhodnocení SEA a stanovisko MŽP jsou podkladem

18

Děkujeme za pozornost!

Kontaktní osoba zpracovatele SEA: michal.musil@integracons.com